

VOORTGANGSRAPPORTAGE NAP – DECEMBER 2003 / MAART 2005

1. Inleiding

In 2001 werd te Durban de VN-Wereldconferentie tegen racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid (WCAR) gehouden. Deze Conferentie heeft geleid tot een slotverklaring en een actieprogramma van 219 punten. De deelnemende landen, waaronder Nederland, hebben zich verplicht om een nationaal actieplan ter bestrijding van bovengenoemde vormen van discriminatie op te stellen. Na een uitgebreide veldraadpleging is in december 2003 het Nationaal Actieplan tegen Racisme (NAP) gepresenteerd (TK 29 200 VI, nr. 62). Bij het samenstellen van het NAP is gekozen om de opzet van de Durban-actiepunten te verlaten en het actieplan te concentreren op die terreinen die de meeste aandacht nodig hebben. Het resultaat is een actieplan met drie inhoudelijke thema's, nl. leefomgeving; bewustwording; gelijke behandeling op de arbeidsmarkt; en één organisatorisch thema: infrastructuur.

In een Algemeen Overleg met de vaste commissie voor Justitie (TK 29 200 VI, nr. 158) heb ik toegezegd om de Kamer in het kader van de jaarlijkse begroting te informeren over de implementatie van het NAP. Vanwege de grote hoeveelheid actiepunten die momenteel reeds zijn uitgevoerd of onderdeel zijn van lopende initiatieven, heb ik besloten om de Kamer separaat per brief te informeren, met de mogelijkheid om uitgebreider in te gaan op de voortgang van de actiepunten. Dit verslag ziet op de periode december 2003 tot en met maart 2005.

Dit voortgangsverslag is voorbereid door het Antidiscriminatie Overleg Rijksoverheid (ADOR). In dit verslag wordt eerst het NAP kort uiteengezet, gevolgd door een overzicht van actuele thema's en ontwikkelingen. Vervolgens wordt de feitelijke voortgang van elk actiepunt besproken. Omdat deze rapportage alleen de feitelijke stand van zaken van de uitvoering van de actiepunten weergeeft, is afgezien van een uitgebreide consultatie met veldpartijen. Wél is in deze rapportage gebruik gemaakt van informatie uit het veld.

2. Nationaal Actieplan tegen Racisme in het kort

Het hoofdlijnenakkoord stelt ten aanzien van de bestrijding van discriminatie het volgende: "Een belangrijk uitgangspunt in onze samenleving is dat ruimte wordt gegeven aan religieuze, culturele en etnische verschillen, waarbij op basis van de fundamentele Nederlandse normen en waarden eenieder respect heeft voor de opvattingen van de medemens in een door tolerantie gekenmerkte samenleving. Respect, tolerantie en het bestrijden van discriminatie zijn essentieel om de samenhang in onze maatschappij te behouden."

Het antiracismebeleid kenmerkt zich verder door de volgende uitgangspunten:

- Discriminatie en racisme kunnen zich in verschillende gedaanten voordoen. Het kan gaan om aperte discriminatie op grond van uiterlijke kenmerken, maar ook om subtielere vormen van ongelijke behandeling.
- Ongelijke behandeling is onacceptabel, omdat het in strijd is met de grondslagen van de Nederlandse rechtsorde en bovendien een respectvolle interactie tussen burgers in dit land ondergraaft.
- Bij het tegengaan van vreemdelingenhaat, vooroordelen en discriminatie moet de focus gericht zijn op alle vormen van discriminatie, zowel de meer "traditionele vormen" van achterstelling van personen uit etnische minderheden door een groep autochtonen, als de

spanningen die ontstaan tussen diverse bevolkingsgroepen in een multi-etnische samenleving.

- De focus van bestrijding van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat moet niet alleen gericht zijn op het naleven van wetten, regels en omgangsvormen. Nodig is de erkenning door alle groepen binnen de samenleving dat ondanks onmiskenbare verschillen tussen de groepen, iedereen burger is van dezelfde samenleving. Gedeeld burgerschap betekent de erkenning van basale, gemeenschappelijke waarden en normen. De realisatie van volwaardig en gedeeld burgerschap biedt de beste garanties tegen vooroordelen en discriminatie.
- Bescherming en versterking van de positie van personen welke behoren tot groepen die slachtoffer zijn of dreigen te worden van discriminatie en intolerantie is onderdeel van het Nederlandse beleid. Dit betreft niet alleen discriminatie op grond van etnische afkomst, maar ook de andere gronden zoals geslacht, homo- en heteroseksuele gerichtheid, godsdienst- of levensovertuiging, leeftijd of handicap. Artikel 1 van de Grondwet, het non-discriminatiebeginsel, is daarbij leidraad voor wetgeving en beleid.

De centrale doelstelling van het NAP is gelegen in het dichterbij elkaar brengen van burgers (toenadering). Het NAP benadrukt het belang van de samenleving als eenheid en wil bruggen slaan tussen individuen en groepen. Mensen moeten zich bewust worden van wat ze concreet met elkaar delen. Zonder direct te oordelen over de mate waarin ze verschillen.

De bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en aanverwante intolerantie kan niet alleen door de regering worden opgenomen. Het actieplan is dan ook gericht tot alle actoren die kunnen bijdragen aan de realisatie van het NAP, zoals rijk, gemeenten en provincies, Openbaar Ministerie, politie, antidiscriminatiebureaus, niet-gouvernementele organisaties, bedrijven, werknemers- en werkgeversorganisaties, minderhedenorganisaties en maatschappelijke instellingen op terreinen van het sociale leven zoals school, werk, buurt, en sportvereniging, maar ook de burger zelf.

De in het NAP gekozen actiepunten zijn geselecteerd op basis van haalbaarheid op termijn, praktische en financiële uitvoerbaarheid, beleidsprioriteiten, aansluiting bij bestaande beleidsplannen en projecten, mogelijkheden tot samenwerken en de te verwachten inzet en betrokkenheid. De landelijke coördinatie van het NAP valt onder de verantwoordelijkheid van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie.

3. Actuele thema's en ontwikkelingen

Breed Initiatief Maatschappelijke Binding (BIMB)

Na de moord op Theo van Gogh zijn spanningen in de samenleving op een dramatische wijze tot een uitbarsting gekomen. Om het belang van de samenleving als eenheid te benadrukken heeft het kabinet het initiatief genomen om een maatschappelijke dialoog op gang te brengen, in de vorm van het Breed Initiatief Maatschappelijke Binding (BIMB). Uw Kamer is hierover reeds geïnformeerd bij brief van 16 maart 2005 (TK 30 054, nr. 1). Dit initiatief heeft gezorgd voor een nieuwe impuls aan het kerndoel van het NAP, namelijk het dichterbij elkaar brengen van burgers. De thema's uit het NAP komen in breder verband terug in de Gezamenlijke Verklaring van 26 januari 2005. Het NAP benadrukt het belang van de samenleving als eenheid en wil bruggen slaan tussen individuen en groepen. Mensen moeten zich bewust worden van wat ze concreet met elkaar delen. Het BIMB beoogt hetzelfde. Met dit initiatief willen kabinet, maatschappelijke en godsdienstige organisaties, gemeenten en burgers hun afzonderlijke inzet voor betere onderlinge verhoudingen en voor een grotere

betrokkenheid van iedereen een extra impuls geven. Het initiatief behelst een reeks concrete, aansprekende, gezamenlijke acties gericht op alle terreinen van de samenleving waar burgers direct met elkaar te maken hebben: op kantoor en in de fabriek, in de winkel en op de markt, op school, op het sportveld, in het buurthuis, het koffiehuis, de speeltuin en het uitgaansleven, op straat en in de buurt, in de kerk en in de gebedsruimte. Het NAP en de acties die voortvloeien uit het BIMB sluiten derhalve naadloos op elkaar aan.

Grondrechten in een pluriforme samenleving

Een andere belangrijke bijdrage aan het debat over vrijheid en de grenzen daarvan in de Nederlandse samenleving is de nota “Grondrechten in een pluriforme samenleving” (TK, 29 614, nr. 2). Deze nota is op 18 mei 2004 naar de Tweede Kamer gezonden. Op 24 november 2004 heeft de Tweede Kamer een rondetafelgesprek met deskundigen gehouden over de nota. Eind november 2004 heeft een medewerker van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de problematiek van de nota en de Nederlandse insteek daarbij gepresenteerd in de Raad van Europa, die ernaar streeft een handboek *best-practices* op te stellen ten aanzien van de spanningsverhouding grondrechten. In juni 2005 komt het onderwerp opnieuw binnen de Raad van Europa aan de orde. De nota Grondrechten in een pluriforme samenleving heeft vervolgens als input gediend voor een lespakket van de gemeente Amsterdam over de rechtsstaat dat is uitgebracht op 26 november 2004 in verband met het strafproces tegen Mohammed B. De nota is op 22 en 24 februari 2005 behandeld in de TK, alwaar een motie is aangenomen (TK 29 614 nr. 5) waarin de regering is uitgenodigd om zich, na overleg met daarvoor in aanmerking komende instanties, bedrijven en personen, te beraden op een permanente inspanning om kennis en begrip van onze grondrechten te verbreiden en levend te houden, en de Tweede Kamer over het daaruit resulterend plan van aanpak te informeren. Hieraan wordt uitvoering gegeven. Onder andere is begonnen met het opstellen van een Handreiking Grondrechten en Democratie. Daarnaast is de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing in gesprek met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over de oprichting van een Centrum voor Geschiedenis en Democratie.

Centrum voor Geschiedenis en Democratie

Recente politieke en maatschappelijke ontwikkelingen hebben aangetoond dat het draagvlak voor rechtsstaat en democratie in de samenleving structurele versteviging verdient. Actief en kritisch burgerschap verdienen bevordering. Een Centrum voor Geschiedenis en Democratie kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren en beoogt structureel een typisch Nederlandse hiaat op het terrein van *l'éducation civique* op te vullen. Aandacht voor het functioneren van onze democratie en de Nederlandse wordingsgeschiedenis staat daarbij centraal. Mensen kunnen er *hands-on* ervaren hoe democratie en rechtsstaat werken, met dilemma's omgaan, politici en andere deelnemers aan het democratische proces ontmoeten en (weer) beleven hoe het was om in Nederland van decennia geleden te leven. Oprichting van het Centrum geeft mede uitvoering aan de herhaaldelijke publieke onderstreping door het kabinet dat besef van de Nederlandse wordingsgeschiedenis, de beginselen van de democratische rechtstaat en het uitdragen daarvan, van fundamenteel belang zijn voor onze samenleving.

Conferentie “Equality in a future Europe”

Tijdens het Nederlandse EU-Voorzitterschap is aandacht geschonken aan de bestrijding van discriminatie in brede zin. Daartoe is op 22 en 23 november 2004 de Conferentie “*Equality in a future Europe*” georganiseerd. De belangrijkste conclusie van deze conferentie was dat met alleen wet- en regelgeving discriminatie niet afdoende bestreden kan worden. Even belangrijk is om het de waarden van gelijke behandeling en non-discriminatie te verankeren in het

maatschappelijk handelen. De actiepunten uit het NAP bevestigen deze gedachte binnen het thema bewustwording.

4. Wet- en regelgeving

Zoals het Nationaal Platform voor overleg en samenwerking tegen Racisme en Discriminatie (NPRD) terecht heeft opgemerkt in haar advies omtrent het NAP destijds, voldoet het wettelijk kader betreffende de aanpak van discriminatie grotendeels aan de criteria zoals vastgesteld op de WCAR.

Sinds de presentatie van het NAP in december 2003 zijn er onder invloed van Europese richtlijnen nog enkele wijzigingen in de wetgeving tot stand gebracht. De Richtlijn inzake gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (RL 2000/43/EG), alsmede de Richtlijn inzake een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (RL 2000/78/EG) zijn met de EG-implementatiewet (wet van 21 februari 2004) in de Awgb geïmplementeerd. De wijzigingen zijn op 1 april 2004 in werking getreden. Op dit moment wordt een wetsvoorstel voorbereid ter integratie van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte (Wgbh/cz), de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid (Wgbl) en de Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen (Wgb m/v) in de Algemene wet gelijke behandeling.

Daarnaast is de wet verhoging strafmaat bij structurele vormen van discriminatie in werking getreden per 1 februari 2004 (TK 27 792). Voor het stelselmatig opzettelijk beledigen van mensen wegens ras, godsdienst, levensovertuiging of seksuele gerichtheid en het stelselmatig aanzetten tot discriminatie wordt de maximumstraf verdubbeld tot twee jaar. Voor het stelselmatig verspreiden van discriminerend materiaal en het stelselmatig in de uitoefening van ambt, beroep of bedrijf discrimineren van anderen wordt de maximum op te leggen straf een jaar.

5. De actiepunten uit het Nationaal Actieplan tegen Racisme

5.1 Leefomgeving

Stimuleren van een gezamenlijke aanpak om een veilige en prettige leefomgeving te creëren

Voor iedereen die in Nederland woont en leeft moet duidelijk zijn dat ook in “de publieke ruimte” discriminatie en derhalve racisme en aanverwante vormen van intolerantie niet worden toegestaan. Een ieder heeft het recht om op een veilige manier te kunnen wonen, opgroeien en ontspannen. Om lokale integratie succesvol te laten verlopen is nodig dat gemeenten en provincies in hun beleid aandacht besteden aan de bestrijding van discriminatie. Om een veilige en prettige leefomgeving te creëren zijn een aantal actiepunten benoemd. Hieronder wordt de huidige stand van zaken weergegeven.

• *Het ministerie van Justitie bevordert in samenwerking met o.a. de LVADB's en het LBR het uitwisselen van succesvolle initiatieven betreffende de aanpak van racisme en discriminatie;*

Op de websites van diverse maatschappelijke organisaties die racisme en discriminatie bestrijden¹ worden goede praktijken vermeld, waarbij de mogelijkheid bestaat tot het inwinnen van advies en informatie, evt. met behulp van trainingen om andere organisaties te helpen bij het opzetten van soortgelijke initiatieven.

¹ Voorbeelden zijn o.a.: www.kiem.nl; www.lbr.nl; www.discriminatie.nl; www.forum.nl; www.annefrank.org; www.tijm.nl; www.div-management.nl; www.radar.nl.

Het Ministerie van Justitie brengt regelmatig goede praktijken naar voren tijdens Conferenties, zoals recentelijk bij het EU-Voorzitterschap waar de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie bijvoorbeeld het Rotterdamse “Panel Deurbeleid” onder de Europese aandacht heeft gebracht. Dit heeft ertoe geleid dat Berlijn en Wenen reeds interesse hebben getoond in een dergelijk initiatief.

In het kader van het Breed Initiatief Maatschappelijke Binding worden succesvolle initiatieven van burgers, (lokale) overheden en maatschappelijke organisaties om de binding van burgers aan de samenleving te versterken, nog eens extra door het Kabinet onder de aandacht gebracht. Dit gebeurt onder andere via de website www.zestienmiljoenmensen.nl. Een andere website die is opgezet door maatschappelijk betrokken personen en instanties, is de website: www.nederlandnietkapottekrijgen.nl. Ideeën om mensen in de samenleving bij elkaar te brengen staan op deze website centraal.

Een andere campagne die in de loop van 2005 van start zal gaan is de integratiekaravaan, zoals aangekondigd door de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie in de Kamer tijdens de voortzetting van het debat op 2 september 2004 over het rapport “bruggen bouwen” van de Commissie-Blok. In deze integratiekaravaan wordt de positieve zijde van het integratiedebat belicht, door aandacht te schenken aan mensen in de Nederlandse samenleving die met elkaar aan de slag zijn gegaan om er iets van te maken op het werk, in de sportvereniging, in de buurt.

• Landelijke NPRD-campagne gericht op bevordering van het maatschappelijke debat en dialoog, subactiviteiten:

- NPRD zet ertoe aan dat in vier grote steden lokale Platforms worden opgesteld.

Het NPRD was voornemens om in vier steden / regio's lokale platforms op te richten, waarbinnen o.a. *good practices* uitgewisseld konden worden. Veel gemeenten zijn echter ook zelf actief aan de slag gegaan om discriminatie te bestrijden, veelal met behulp van de ADB's. Daarbij hebben de ADB's en landelijke kennis- en expertisecentra samengewerkt in het kader van het project “Discriminatie? Bel Gelijk!”, hetgeen indirect heeft geleid tot verbeterde uitwisseling van kennis en ervaring.

- NPRD laat een boek met praktische tips over ‘discriminatiebestrijding in de buurt’ ontwikkelen,

- Studiedagen over het tegengaan van discriminatie in de buurt;

Dagelijks brengen mensen veel tijd door in hun woonomgeving. Mensen willen zich daar thuis en veilig voelen. Helaas is dat niet altijd het geval. De een wordt bedreigd en beledigd op straat, de ander wordt geconfronteerd met geweld in fysieke zin of tegen zijn eigendom. Discriminatie en non-acceptatie leidt tot grote tegenstellingen binnen buurten. De publicatie “Discriminatie in de buurt” van het NPRD is in november 2004 verschenen en gaat op praktische wijze nader in op discriminatie en non-acceptatie in de leefomgeving. In vier steden / regio's (Dordrecht, Friesland, Eindhoven en Rotterdam) zijn door het NPRD in oktober en november 2004 studiedagen georganiseerd. Alle deelnemers aan de studiedagen hebben een exemplaar ontvangen van de NPRD publicatie 'Discriminatie in de buurt'. Mede naar aanleiding van de studiedagen zijn vervolgvacatures ontplooid, bestaande uit plannen om sleutelfiguren uit migrantenorganisaties op te leiden tot voorlichter rond het thema 'discriminatie' in Dordrecht, een grote provinciale manifestatie in Friesland, diverse vervolgbijeenkomsten met jongerenwerkers rond het thema intolerantie (aanpak en beleid) in

Eindhoven en in Rotterdam gesprekken over interne beleidsbepaling en vervolgactiviteiten met migrantenorganisaties.

• De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie geeft via bestuurlijke overleggen met de gemeenten en provincies aan, dat om lokale integratie succesvol te laten verlopen het nodig is dat in hun beleid aandacht wordt besteed aan de bestrijding van discriminatie, waaronder racisme;

Dit actiepunt is een blijvend aandachtspunt voor de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie. In de bestuurlijke overleggen met gemeenten en provincies in 2004 benadrukte de Minister het belang van discriminatiebestrijding en racisme op lokaal en provinciaal niveau. Dit zal in 2005 niet anders zijn. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft begin februari 2005 binnen het bestuurlijk overleg een voorstel gedaan om een regiegroep op te richten, waarin de rijksoverheid, de VNG, het IPO, de federatie LBR-LV, de Cgb, het OM en de politie vertegenwoordigd zijn, om gezamenlijk een plan van aanpak te bedenken inzake lokale discriminatiebestrijding en de toekomst van de Antidiscriminatiebureau's. Dit plan van aanpak is naar verwachting in de herfst gereed.

• De RADAR-projecten "Panel deurbeleid" en "Clubfacts", moeten ertoe leiden dat ook andere steden dan Rotterdam dit initiatief oppakken.

De activiteiten van RADAR rond discriminatie in de horeca trokken de afgelopen tijd veel media-aandacht. RADAR krijgt regelmatig verzoeken van andere gemeenten en ADB's over dit project. Begin december 2004 heeft RADAR een landelijke voorlichting georganiseerd voor vertegenwoordigers van horeca, gemeenten, politie, antidiscriminatie-initiatieven en onderzoekers afkomstig uit een tiental gemeenten. Enkele gemeenten zijn reeds in een vergevorderd stadium om een dergelijke aanpak in de gemeente te starten, o.a. Utrecht, Dordrecht, Breda, Eindhoven. De ervaringen van het Rotterdamse Panel Deurbeleid worden nu ook geïntegreerd in de nieuwe cursushandboeken van het "basisbeveiligingsdiploma portiers". Het Rotterdamse model trekt inmiddels ook buiten de landsgrenzen belangstelling, RADAR heeft reeds presentaties gegeven in Berlijn en Wenen.

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft overigens het initiatief genomen om met horeca-uitbaters en met jongeren die geweigerd zijn aan de deur een gesprek aan te gaan. Dit gesprek zal medio 2005 plaatsvinden.

Het project "Clubfacts" heeft ertoe geleid dat op 22 april 2004 de eerste Clubstars Award is uitgereikt aan een de Rotterdamse disco "Off_Corso". Op de website www.clubstars.nl is alle informatie te vinden over het project en clubs die deelnemen aan het project. Daarnaast worden er tips gegeven aan jongeren over wat zij kunnen bijdragen aan een leuker uitgaansleven in Rotterdam. Positief nieuws is dat de Provincie Zuid-Holland interesse heeft getoond voor dit project en dat er oriënterende contacten zijn om dit project provinciebreed in te zetten.

5.2 Bewustwording

Wegnemen van vooroordelen en uitingen van racisme en discriminatie

Bewustwording in alle geledingen van de samenleving over de ontoelaatbaarheid van discriminatie en het erkennen van eigen vooroordelen en discriminatoir gedrag, is en blijft noodzakelijk om uitingen van discriminatie en aanverwante vormen van intolerant gedrag de baas te kunnen. Kennisoverdracht van waarden en normen en kennis van de wereldgeschiedenis (jodenvervolging, slavernijverleden) is hierbij van belang.

• *Landelijke NPRD-campagne gericht op bevordering van het maatschappelijke debat en dialoog: subactiviteiten in kader onderwijs:*

In opdracht van het NPRD is door de Anne Frank Stichting een pilot ontwikkeld en uitgevoerd op een Regionaal OpleidingenCentrum (ROC). De pilot richtte zich op hoe binnen het onderwijs met elkaar wordt omgegaan. Het is een aanzet voor scholen om de problematiek van vooroordelen en racisme bespreekbaar te maken en een eerste aanzet tot gedragswijziging.

Succesvolle projecten binnen het onderwijs zijn beschreven en opgenomen in de publicatie 'Je merkt 't, 't werkt', verschenen in november 2004. Deze publicatie verschaft een inventarisatie van projecten op het gebied van conflictbemiddeling en het voorkomen van ongewenst gedrag in het onderwijs. Veel scholen zijn bezig met het creëren van een schoolklimaat waar iedereen zich veilig en prettig voelt. Zij kunnen gebruik maken van een breed scala aan projecten en programma's die hen hierbij kunnen ondersteunen. Het is belangrijk dat scholen de volgende overwegingen maken bij het maken van een keuze uit deze projecten: wat past bij ons, waar liggen onze prioriteiten, wat werkt? In deze publicatie wordt een overzicht gegeven van bestaande projecten en programma's en wordt ingegaan op de factoren die een rol spelen bij het succes van deze projecten.

Voor mensen uit het onderwijs en beleidsmakers is door het NPRD op 4 november een landelijke studiedag georganiseerd over succesvolle projecten op het gebied van veiligheid en het tegengaan van ongewenst gedrag binnen het onderwijs. Als gevolg daarvan zijn veel vragen binnengekomen bij het NPRD en het LBR, vragen om voorlichting en trainingen, maar ook over de bovengenoemde publicatie, over School zonder Racisme en Wereldschool. In april 2005 is het 100^e bordje uitgereikt aan een school die heeft aangegeven een wereldschool te willen zijn.

Wat betreft het onderwijs heeft het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) het initiatief genomen om een Stichting op te zetten, met als participanten het COC, RADAR en enkele islamitische organisaties. De organisaties in deze Stichting gaan samen het door de *Anti Defamation League* in de VS ontwikkelde diversiteitsprogramma 'A World of Difference' aanbieden aan het onderwijs en andere geïnteresseerden in Nederland.

• *De KPC Groep ondersteunt scholen die projecten voor actief burgerschap willen uitvoeren;*

De KPC Groep heeft opdracht gekregen om scholen die projecten voor actief burgerschap willen uitvoeren, daarbij te ondersteunen. Deze ondersteuning bestaat niet alleen uit onderwijsmateriaal, maar ook uit een financiële bijdrage voor uitvoering van projecten, zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs.

• *Op tien scholen voor voortgezet onderwijs worden dit schooljaar pilots maatschappelijke stage uitgevoerd;*

Ter bevordering van de maatschappelijke stage in het voortgezet onderwijs heeft het ministerie van OCW, samen met het ministerie van VWS, sinds 2003 verschillende activiteiten in gang gezet. Bij brief van 17 mei (VO/S&O/2005/15559) is de Tweede Kamer door beide bewindspersonen geïnformeerd over de voortgang.

• *Het Kennisnet scholen zal een website voor waarden en normen aanbieden als platform voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden;*

Het onderdeel over waarden en normen binnen de website van Kennisnet scholen is in de lucht. Deze website is speciaal ontwikkeld voor docenten en leerlingen in het Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie, die willen nadenken over waarden en normen en het thema bespreekbaar willen maken op school of in de klas.

• *Meer aandacht voor normen, waarden, staatsinrichting en geschiedenis in de inburgering;*

In navolging van het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet van 16 mei 2003, waarin staat dat: “Wie zich duurzaam wil vestigen in ons land moet actief aan de samenleving deelnemen en zich de Nederlandse taal eigen maken, zich bewust zijn van de Nederlandse waarden, en de normen naleven.” is in datzelfde jaar gestart met de 'modernisering van het inburgeringsstelsel'. Dit betekent grofweg dat gezinsvormers en gezinsherenigers vanaf juni 2005 moeten slagen voor het basisexamen inburgering in het buitenland en dat de inburgering in Nederland herzien zal worden. Vanaf medio 2006 hebben nieuw- en oudkomers niet langer een inspanningsplicht voor hun inburgering, maar zijn zij verplicht om het inburgeringsexamen daadwerkelijk te halen.

Beide examens bestaan uit een deel Nederlands en een deel Kennis van de Nederlandse Samenleving. Het basisexamen in het buitenland is nu bijna klaar. Daarin wordt gevraagd naar geografische kenmerken van Nederland, hoofdpunten uit de geschiedenis, de hoofdlijnen van de staatsinrichting, het belang van het leren van Nederlands, omgangsvormen in Nederland, het vinden van werk en opvoeding en onderwijs. Hoewel 'normen en waarden' niet expliciet genoemd worden in het examen, is het evident dat die er overal in zitten. Het Ministerie van Justitie is onlangs gestart met het definiëren van de aandachtsgebieden voor het examen in Nederland. Eind april zal het duidelijk zijn welke terreinen onderdeel moeten uitmaken van het inburgeringsexamen in Nederland. De verwachting is dat Justitie eind 2006/ begin 2007 klaar zal zijn met de modernisering van het inburgeringsstelsel. Als tussenresultaat zal het basisexamen inburgering buitenland vanaf juni dit jaar van start gaan.

Het belang van kennis van de Nederlandse taal en cultuur kan niet vaak genoeg benadrukt worden. Participatie aan de samenleving, kan discriminatie en uitsluiting voorkomen. Ook het hiervoor onder 3. genoemde Centrum voor Geschiedenis en Democratie kan hieraan op termijn en in meer breder verband een belangrijke bijdrage aan leveren.

• *De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie geeft in samenwerking met diverse organisaties, waaronder FORUM het concept gedeeld burgerschap nader vorm in ieder geval middels publieke debatten;*

Dit is een lopende activiteit waarvan de eerste resultaten in 2005 zichtbaar zullen zijn. FORUM gaat het idee van gedeeld burgerschap de komende tijd meer van ‘vlees en bloed’ voorzien, zodat het des te meer gaat leven bij de hele bevolking. Dat doet FORUM door reële (beleids)dilemma's en telkens weer opduikende kwesties rond burgerschap levendig te behandelen en concreet te bespreken, zodat het concept een meer (beleids)praktische invulling krijgt. FORUM organiseert dit jaar drie dialoogbijeenkomsten met sleutelfiguren uit drie doelgroepen: het autochtone en allochtone maatschappelijk middenveld; beleidsdenkers en sociaal wetenschappers; politici en beleidsmakers. De uitkomsten van deze dialoogbijeenkomsten worden verwerkt tot een te publiceren einddocument ‘gedeeld burgerschap’.

• ***Tevens zal de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie in bestuurlijke overleggen met gemeenten en provincies spreken over de voorbeeldfunctie van het bestuur als het gaat om een respectvolle bejegening;***

Zoals reeds hierboven gemeld, heeft de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie in het bestuurlijke overleg met gemeenten en provincies reeds de nodige aandacht besteed aan discriminatiebestrijding en racisme en zal dit blijvend op de agenda staan.

• ***Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap subsidieert het Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en -erfenis (Ninsee);***

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap subsidieert het Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en -erfenis voor de periode van 2005 tot en met 2008. Deze subsidie is bedoeld om informatie over het Nederlands slavernijverleden te verzamelen, te documenteren en openbaar te maken, alsmede voor educatie en wetenschappelijk onderzoek.

• ***De Inspectie van het onderwijs zal bij haar inspecties extra aandacht schenken aan antisemitisme;***

Het actiepunt met betrekking tot de Inspectie van het onderwijs is breder opgepakt: de Inspectie heeft haar toezicht op veiligheid op scholen, waaronder het voorkomen van discriminatie, geïntensiveerd in het kader van “sociale veiligheid op scholen”, dit is inclusief racisme en antisemitisme. Scholen zijn verantwoordelijk voor een veilig schoolklimaat, de manier waarop zij dat doen verschilt echter per school.

• ***Het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie van het OM (LECD) ontwikkelt een handleiding ten behoeve van de leden van het OM over de opportuniteit in strafzaken;***

De opzet en de voorlopige inhoud van een zogenaamde handleiding is in grote lijnen bepaald. De aard en omvang van het discriminatievraagstuk, bijvoorbeeld de strafrechtelijke beoordeling van gevoelige zaken, de advisering aan de parketten, de politie alsook het leveren van bijdragen op zowel wetgevingsterrein als in de lokale driehoeken gecombineerd met de opsporing en vervolging van discriminatiezaken binnen het OM, heeft geleid tot een toegenomen werkdruk bij het LECD. Dit heeft geresulteerd dat er tot nog toe geen actieve uitvoering aan het schrijven van een dergelijke handleiding gegeven kon worden. In 2005 zal dit echter tot de primaire taken van het LECD behoren om actief uitvoering te geven aan de gekozen opzet en inhoud van een dergelijk handboek. Dit actiepunt is haalbaar, een uitbreiding van de personele bezetting van het LECD zal deze uitvoering mede mogelijk moeten maken.

• ***Bewustwordingscampagne ‘Discriminatie? Bel gelijk!’. Samenwerkingsverband van diverse ministeries, de LVADB’s en de CGB.***

De bewustwordingscampagne ‘Discriminatie? Bel gelijk!’ en het telefonisch meldpunt is dinsdag 29 juni 2004 van start gegaan. De resultaten van de bewustmakingscampagne “Discriminatie? Bel gelijk!” zijn per brief van 29 maart aan de Kamer gepresenteerd.² Deze campagne is uitgevoerd door het antidiscriminatiebureau Radar te Rotterdam, namens de Landelijke Vereniging van Antidiscriminatiebureaus en Meldpunten en in samenwerking met de CGB en de landelijke ngo’s op het terrein van gelijke behandeling. De subsidie hiervoor is verstrekt door de Europese Commissie in het kader van het Europese actieprogramma ter bestrijding van discriminatie en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie (V&I), Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en

² Brief van de minister van SZW d.d. 29.03.2005, inzake aanbieding eindrapportage project “Discriminatie? Bel gelijk!” (kenmerk: AV/IR/2005/ 16729).

Werkgelegenheid. De opzet van de campagne is beschreven in de brief van 9 augustus 2004 van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede namens de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de Minister van Justitie inzake de beantwoording van de kamervragen van het lid Dijsselbloem (TK, 2003-2004, Aanhangsel, nr. 2017).

5.3 Gelijke behandeling op de arbeidsmarkt

Bevordering van gelijke behandeling van etnische minderheden bij de arbeid

Duurzame participatie op de arbeidsmarkt is een van de belangrijkste middelen om integratie van etnische minderheden te bevorderen. Naast de mogelijkheid om klachten in te dienen door werkzoekenden/werknemers op het moment dat discriminatie wordt ervaren, is het van belang om werkgevers te stimuleren om intercultureel management danwel diversiteitsbeleid te voeren. De rijksoverheid beoogt door monitoring en signalen uit het veld zicht te houden op de effecten van de maatregelen van organisaties van werkgevers en werknemers.

• *Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) verkent de mogelijkheden voor een betere waarborging van gelijke behandeling van etnische minderheden bij de procedures rond het gebruik en afnemen van psychologische tests;*

Het minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft subsidie verstrekt aan het LBR om samen met het Nederlands Instituut van Psychologen een procedure te ontwikkelen rond het gebruik en het afnemen van psychologische tests bij etnische minderheden. De procedure is gericht op het bevorderen van gelijke behandeling van etnische minderheden, zodat zij gelijke kansen krijgen bij sollicitaties en hun verdere loopbaan binnen een bedrijf, wanneer hierbij gebruik wordt gemaakt van psychologische tests en/of gestructureerde vragenlijsten. Daarbij is tevens verzocht een overzicht op te stellen van bruikbare psychologische tests, die kunnen worden gebruikt voor etnische minderheden met aanbevelingen voor verdere verbetering van het gebruik. De ontwikkeling van de procedure en het opstellen van het overzicht zijn onlangs afgerond. Door middel van een vervolgsubsidie zal een en ander in de vorm van een officiële publicatie naar verwachting tegen de zomer van 2005 ter beschikking komen.

• *Het ministerie van SZW verkent inzake haar externe arbobeleid de mogelijkheden om partijen aan te zetten tot een geëigende aanpak van een effectievere arbodienstverlening aan allochtone werknemers; Hierbij worden ook de gelijkebehandelingsaspecten meegenomen; Een voorstel voor een aanpak hiertoe verschijnt in de loop van 2004;*

Het ministerie van SZW geeft bij het flankerend arbobeleid aandacht aan de mogelijkheden om te komen tot een effectievere arbodienstverlening aan allochtone werknemers. Zoals via opleidings- en voorlichtingsactiviteiten voor arboprofessionals en werkgevers. Een voorbeeld die door partijen afgelopen jaar is ontwikkeld is de Assist Sociaal Medische Begeleiding van Allochtonen van het STECR, het Platform voor Reïntegratie.

• *Follow-up expertmeeting over ongewenste omgangsvormen in november 2003, waarvan de uitkomsten worden meegenomen in het arbeidsomstandighedenbeleid gericht op doelgroepen;*

In 2004 heeft een Evaluatie van de Arbowet en Ongewenste Omgangsvormen plaatsgevonden. In vergelijking met de wetsevaluatie uit 2000 blijkt dat werkgevers hun verplichtingen nu beter nakomen. Dit geldt ook voor het MKB. Opvallend is de toename van het aantal gedragscodes. Onderzoekers komen tot de conclusie dat ongewenste omgangsvormen op de werkvloer wijdverbreid voorkomen en soms zelfs zijn toegenomen, terwijl er tegelijkertijd minder klachten worden gemeld bij werkgevers over agressie en geweld en seksuele intimidatie. Het aantal klachten over pesten is ongeveer gelijk gebleven.

Het feit dat werknemers een toename aangeven van ongewenste omgangsvormen toont aan dat doorvertaling van beleid nog verbeterd kan worden. Hier ligt een belangrijke rol voor de sociale partners. In dit kader kan gemeld worden dat in de afgelopen jaren vele Arboconvenanten en Intentieverklaringen³ zijn afgesloten, waarbij de aanpak van agressie en geweld op het werk een belangrijk item was.

In 2005 zal een goede praktijken-onderzoek over de aanpak van ongewenste omgangsvormen worden gestart, waarbij de resultaten van de Arboconvenanten worden meegenomen. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden gepresenteerd op een expertmeeting voor met name werkgevers, werknemers en arbodiensten.

Vaak wordt de vraag gesteld of er een bepaling over discriminatie op het werk in de Arbwet moet worden opgenomen. Het antwoord hierop is dat het opnemen van een artikel in de Arbwet ter voorkoming van discriminatie niet opportuun is. De ontwikkeling en implementatie van regelgeving op het punt van de 'gelijke behandeling' biedt de nodige mogelijkheden om op de werkvloer (en op de arbeidsmarkt) zorg te besteden aan het voorkomen van discriminatie. Dit alles geldt ook op hoofdlijnen voor het thema pesten op het werk.

Daarnaast kunnen de volgende activiteiten worden genoemd, die weliswaar niet als actiepunten zijn opgenomen maar wel gericht zijn op de doelstelling van het NAP met betrekking tot de arbeidsmarkt.

Staatssecretaris Van Hoof heeft recentelijk het **onderzoek** "*Etnische minderheden op de arbeidsmarkt. Beelden en feiten, belemmeringen en oplossingen*" laten uitvoeren om de arbeidsmarktpositie van etnische minderheden in kaart te brengen. De Tweede Kamer is over de resultaten van dit onderzoek en de kabinetsreactie hierop geïnformeerd per brief. Het betreft de brief van 14 april 2005 (TK 27 223, nr. 65) en de brief van 12 mei 2005 (AM/AMI/05/30446).

Vanuit het **NPRD** is in 2004 de volgende activiteit op het gebied van de **arbeidsmarkt** ondernomen: Er zijn weerbaarheidstrainingen voor werknemers ontwikkeld. In drie regio's zijn trainingen verzorgd voor werknemers gericht op het weerbaarder maken van werknemers die geconfronteerd worden met discriminatie op het werk. Het LBR zal met betrekking tot de weerbaarheid van werknemers op termijn een handboek / publicatie uitgeven.

Een voorbeeld van samenwerking op het gebied van de arbeidsmarkt tussen ADB's in Nederland is het **Equal- project de Prijs, de Code en de Monitor**. Dit project is in december 2004 afgesloten met de publicatie 'Buitenspel of Buitenkans?'. Deze publicatie bevat een schat aan gegevens over bedrijven die in een aantal regio's mee hebben gedongen naar een prijs voor voorbeeldig intercultureel personeelsbeleid. Het project werd uitgevoerd door RADAR, in samenwerking met DUO-A en de ADB's Overijssel, West – en Midden Brabant, Limburg-Zuid, Haaglanden, Friesland en de landelijke vereniging van ADB's.

• **Eind 2003, begin 2004 wordt een wetsvoorstel tot wijziging van de Ambtenarenwet aan de Tweede Kamer aangeboden die een verplichting zal bevatten dat het bevoegd gezag van een**

³ **Convenanten:** Gemeenten, Academische ziekenhuizen, Verblijfsrecreatie en zwembaden, Mobiliteitsbranche, Uitzendbureaus, Geestelijke Gezondheidszorg, Welzijn en Jeugdhulpverlening en Primair en Voortgezet Onderwijs, Ambulances. **Intentieverklaringen:** arboplusconvenant Taxi's, ambulante handel en detailhandel, Beveiligingsbranche, Kinderopvang/peuterspeelzalen, Dienst Justitiële Inrichtingen.

overheidsorganisatie een gedragscode integriteit dient op te stellen;

Op 21 februari 2004 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Ambtenarenwet ingediend bij de Tweede Kamer (29 436, nr. 2). Naar aanleiding van het advies van de Raad van State is in het voorgestelde artikel 125quater, onderdeel a, van de Ambtenarenwet expliciet opgenomen dat integriteitsbeleid in ieder geval aandacht besteedt aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie. De kamer bracht op 14 april 2004 verslag uit. De Nota naar aanleiding van het verslag is op 13 oktober 2004 aan de Tweede Kamer gezonden. In maart 2005 heeft de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Het wetsvoorstel is op 15 maart 2005 met algemene stemmen door de Tweede Kamer aangenomen.

• Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) realiseert het opstellen van een modelgedragscode Integriteit voor het Rijk. In deze modelcode wordt de Model Gedragscode Rijksoverheid tegen Rassendiscriminatie integraal opgenomen;

Het doel van de modelcode is nadrukkelijk ingaan op het thema respect voor elkaars rechten/integriteit en het voorkomen van discriminatie. Het voorkomen van discriminatie wordt als een van de kernwaarden binnen de Rijksdienst beschouwd en heeft zowel betrekking op de wijze waarop ambtenaren de burgers als op wijze waarop ambtenaren elkaar bejegenen. De gedragscode integriteit bevat op dit punt bovendien een expliciete verwijzing naar de Modelgedragscode Rijksoverheid tegen rassendiscriminatie. De interdepartementale ambtelijke afstemming is afgerond. De code wordt voorgelegd aan het Sectoroverleg Rijk (SOR) waarna definitieve vaststelling door de Minister van BZK zal plaatsvinden.

• Ter implementatie van de modelgedragscode Integriteit organiseert het ministerie van BZK in 2004 een startconferentie;

Dit actiepunt is vooralsnog niet uitgevoerd. De afronding van het traject inzake de modelcode is voorzien in de loop van 2005. Na vaststelling van de modelcode zal in de tweede helft van 2005 een startconferentie worden georganiseerd.

• Het ministerie van Defensie benadrukt in de opleidingen het onacceptabele karakter van ongewenst gedrag en traint leidinggevenden daartegen op te treden;

Dit actiepunt is onderdeel van nog lopend beleid. In 2004 zijn een tweetal onderzoeken gepubliceerd; van KPMG en van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht over het voorkomen van ongewenste omgangsvormen. Op basis van deze onderzoeken wordt er de komende tijd een actieplan opgesteld waarin duidelijk wordt gemaakt hoe Defensie voor de komende tijd ongewenst gedrag wil voorkomen en bespreekbaar wil maken.

• In de jaarverslagen van het ministerie van Defensie zal over de effecten van deze actieve aanpak worden gerapporteerd.

Racisme is één van de items dat via de centrale vertrouwenspersonen gemeld wordt in hun jaarverslagen. Het aantal meldingen en klachtafhandeling wordt geregistreerd.

5.4 Infrastructuur

In Nederland is een groot aantal landelijke, regionale en lokale (particuliere) organisaties en instellingen actief in het registreren, monitoren, bestrijden, voorkomen en het bewustmaken van racisme en aanverwante vormen van intolerantie. Daarnaast zijn er eveneens specifieke instellingen actief, zoals bijvoorbeeld het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie van het OM. Het risico van versnippering, complexe coördinatie en dubbelingen ligt dan ook op de loer.

Stroomlijning van de infrastructuur/ antidiscriminatiegronden

• **Het ministerie van Justitie zet zich in om een fusie/ intensief samenwerkingsverband tussen het LBR en de LVADB's te bewerkstelligen;**

In 2004 zijn reeds vele stappen genomen om te komen tot een intensief samenwerkingsverband. Momenteel wordt hard gewerkt aan de afronding van de eenhuisconstructie van het LBR en de LVADB's. Beide organisaties zullen met elkaar een federatie vormen, bestaande uit een federatiebestuur, federatieraad, federatiebureau en federatieleden. Hiervoor zal door beide organisaties een intentieverklaring worden getekend. In de loop van 2005 zal de federatie LBR/LVADB's een feit zijn.

• **Het ministerie van Justitie streeft naar voortzetting dan wel uitbreiding van het "opgestart afstemmingsoverleg" tussen de LVADB's, het LBR, het LECD en het LBD;**

Het afstemmingsoverleg vindt tweemaandelijks plaats, waarvan periodiek in aanwezigheid van de portefeuillehouder van het Ministerie van Justitie. Zoals ooit door het LECD geïnitieerd heeft het zogenaamde "L-en overleg" tot doel om de Aanwijzing Discriminatie beter vorm en uitvoering te geven. Immers daarin staat gegeven dat OM, politie en ADB's periodiek met elkaar overleggen en afstemmen over voorliggende discriminatiezaken en tevens op lokaal, arrondissementaal niveau beleid bepalen. De zogenaamde L-en kunnen in de hoedanigheid als landelijke overkoepelende en/of adviserende en/of expertisecentra cq bureaus hun pijlers aansturen en afspraken maken in het zogenaamde afstemmingsoverleg. Knelpunt in 2004 is geweest dat het LBD van de politie niet meer deelnam aan het L-en overleg en 31 december 2004 hield het LBD op te bestaan. De Raad van Hoofdcommissarissen heeft inmiddels besloten de functie van het LBD te borgen door onderbrenging in het Landelijk Expertise Centrum Diversiteit van de politie. Het Ministerie van Justitie nodigt de vier partijen uit om voorzetting te geven aan het afstemmingsoverleg.

• **De overheid zet in op betere samenwerking met en een betere afstemming van activiteiten van het MDI, het LECD van het OM en het LBD.**

Dit overleg vindt periodiek plaats en is behoorlijk geprofessionaliseerd in de zin dat conform de Aanwijzing alle partijen met elkaar rond te tafel zitten, dat wil zeggen: MDI, LECD, OM Amsterdam en politie Amsterdam-Amstelland om de stand van zaken, voortgang van opsporing en vervolging en lopende aangiftes te bespreken aan de hand van een excel-bestand waarin landelijk alle discriminatie-aangiften gedaan door het MDI zijn opgenomen. Verantwoordelijkheid nemen en delen heeft ervoor gezorgd dat de aanpak van zaken, zowel de juridisch-technische inhoud van de aangiften van het MDI tot aan de aanpak van de politie/digitale recherche en het traject binnen het OM verbeterd is. De stroomlijning van aangiften en registratie daarvan verloopt nu goed en het overleg begint resultaten af te werpen. Dossiers die al een tijdje 'op de rol' stonden, zijn afgewerkt wat heeft geresulteerd in een aantal veroordelingen, transacties en ingezette vervolgingen. Dat neem niet weg dat er soms nog wel verschil van mening bestaat over de strafbaarheid van uitingen en de aanpak daarvan tussen partijen. Dat is echter reden te meer om een goede samenwerking in stand te houden.

Zoals hierboven reeds vermeld heeft het LBD lange tijd niet geparticipeerd in het overleg. Het LECD heeft zoveel mogelijk de taken waargenomen, ook op landelijk niveau waar het de aanpak van de politie betreft. De politie Amsterdam-Amstelland is wel vertegenwoordigd, maar haar bevoegdheden en mogelijkheden reiken niet tot het aansporen van andere korpsen, bevragen, etc. Het LECD poogt het dan via de weg van de discriminatie-OvJ in het

desbetreffende arrondissement uit te zetten. Dit is echter tijdrovend, inefficiënt en niet wenselijk. De politie alsmede het daartoe ingestelde LBD heeft zeer recentelijk aangegeven aan dit overleg meer prioriteit toe te kennen, en een verbetering op dit punt is dan ook te verwachten. De samenwerking zal hierdoor worden vergroot.

Stroomlijning registratie van klachten en monitoring van beleid

• ***Gemeenten en provincies pakken het door de rijksoverheid ingezette traject ‘Stimulering professionalisering van antidiscriminatiebureaus’ op;***

Dit actiepunt betreft een lopende activiteit. De stimuleringsregeling professionalisering Antidiscriminatiebureau's is van medio maart 2001 tot begin augustus 2004 van kracht geweest. De regeling is bedoeld om ADB's de mogelijkheid te geven zich (verder) te professionaliseren. Nu de regeling is afgelopen en er een evaluatie van het professionaliseringsproces heeft plaatsgevonden, is door het Ministerie van Justitie besloten tot het instellen van een regiegroep, waarin diverse partijen zitting hebben (rijksoverheid, de VNG, het IPO, de federatie LBR-LV, de Cgb, het OM en de politie). Deze regiegroep zal met elkaar een plan van aanpak opstellen inzake de toekomst van de ADB's.

• ***Het ministerie van Justitie zal met betrokken organisaties bekijken hoe tot een meer eenduidige registratie van discriminatieklachten kan worden gekomen;***

Dit actiepunt is onderdeel van lopende activiteiten. Door de intensieve samenwerking tussen het LBR en de LVADB's is er reeds een meer eenduidige registratie van klachten te constateren. Het OM gaat, naast de registratie van de discriminatieartikelen 137c tot en met 137f Wetboek van Strafrecht, nu ook commune delicten met een discriminatoire achtergrond registreren. Dit wordt mogelijk gemaakt door de invoering van een nieuw registratiesysteem binnen het OM. De Raad van Hoofdcommissarissen van de politie heeft in januari 2004 besloten dat registratie van discriminatiezaken als randvoorwaarde voor een betere aanpak van discriminatiezaken in alle regiokorpsen dient te worden geïmplementeerd. Deze ontwikkelingen kunnen meegenomen worden in verdergaand overleg met alle betrokken partijen. Nuttig is het zeker dat er gestreefd wordt naar een eenduidige registratie door alle betrokken partijen. Dan pas kan de ware aard en omvang van het discriminatieprobleem in kaart en cijfers worden gebracht.

• ***Het ministerie van Justitie ontwikkelt in samenwerking met het LBR en de Anne Frankstichting een nieuwe monitor racisme;***

Dit betreft een lopende activiteit. Met behulp van een begeleidingscommissie is sinds 2004 overlegd met betrokken partijen over de opzet van een nieuwe monitor. De Monitor racisme 2005 zal de eerste versie zijn die volgens een ander stramien wordt opgebouwd. Deze monitor zal 14 thematische onderdelen bevatten, waarbij niet uit het oog wordt verloren dat de vergelijkbaarheid van gegevens met de monitors van voorgaande jaren behouden moet blijven. De nieuwe Monitor Racisme dient onder meer de overheid de mogelijkheid te bieden om gepast beleid te ontwikkelen ter bestrijding en voorkoming van racisme en discriminatie en te voldoen aan internationale rapportageverplichtingen.

• ***Onderzoeken of, hoe en wanneer de evenementencode (13 DI) in Compas (het OM registratiesysteem) op landelijk niveau kan worden ingevoerd;***

Alle strafbare feiten die instromen bij het OM worden geregistreerd in het zogenaamde COMPAS systeem. Strafbare discriminatiefeiten worden normaliter ingeschreven en ook afgedaan onder de speciale discriminatie-artikelen, zoals zijn opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Deze feiten worden landelijk in een zogenaamde *query* geregistreerd en op basis

van de gegevens van de query rapporteert het LECD jaarlijks in haar Cijfers in Beeld rapportage. Er zijn echter ook feiten voorstelbaar die weliswaar een discriminatoir karakter hebben, maar die onder een zogenaamd algemeen – vanuit juridisch oogpunt gezien en wellicht in enkele gevallen passender- wetsartikel worden ingeschreven en ook worden vervolgd, getransigeerd en in enkele gevallen worden geseponneerd. Deze feiten blijven echter in de zogenaamde discriminatiequery, waarin immers alleen de artikelen 137 c, d, e, f, g en 429quater Wetboek van Strafrecht zijn opgenomen, buiten beschouwing. In het zogenaamde COMPAS systeem is het mogelijk gebleken om die commune delicten met een specifiek karakter door middel van een zogenaamde delict code uit te lichten. Op verzoek van het LECD is bij het Amsterdams parket een pilot gestart om commune delicten met een discriminatoir karakter in COMPAS een speciale codering te geven. De pilot had een looptijd van een jaar en is gestart op 1 april 2003, tegelijkertijd met de inwerkingtreding van de herziene Aanwijzing Discriminatie. Op basis van de uitkomsten van de pilot is besloten om de pilot landelijk te introduceren, zodat er landelijk op OM-vlak beter inzicht verkregen kan worden van de aard en de omvang discriminatie. Aangezien het OM bezig is met de release van een geheel nieuw computer/besturingsprogramma, welke het COMPAS systeem in zijn geheel zal vervangen, genaamd GPS, zal de aandacht en intensivering gericht zijn op het opnemen van een dergelijke verplichte ‘codering’ van commune delicten met een discriminatoir karakter in het nieuwe GPS systeem. In GPS hoopt het OM dan jaarlijks, naast de speciale discriminatie-artikelen ook de commune delicten met een discriminatoir karakter te kunnen destilleren om zo een (steeds) vollediger beeld te kunnen geven van de aard en omvang van discriminatiefeiten welke bij het OM instromen.

• ***Het ministerie van Justitie subsidieert het LBR en het MDI.***

Het Ministerie van Justitie heeft in 2004 en 2005 subsidie verleend aan het LBR voor diverse projecten en activiteiten. Daarnaast heeft het Ministerie van Justitie in 2004 en 2005 subsidie verleend aan het MDI voor een aantal activiteiten.